

प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण
(PM-POSHAN) योजनेतर्गत स्वयंपाकगृह
बांधकामे व दुरुस्तीसाठी अनुसूचित जमाती
उपयोजनांतर्गत निधी वितरणाबाबत...
(सन २०२४-२५)

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: शापोआ-२०२४/प्र.क्र.१२७/एस.डी.३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक: २५ मार्च, २०२५

वाचा:-

- १) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.शापोआ-२०२३/प्र.क्र.१८४/एस.डी.३, दि.०८ मे, २०२४.
- २) केंद्र शासन आदेश क्र. F.No.३-४/२०२४-PMP-५, दि.२७ सप्टेंबर, २०२४.
- ३) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.शापोआ-२०२४/प्र.क्र.१२७/एस.डी.३, दि.०७ ऑक्टोबर, २०२४.
- ४) केंद्र शासन आदेश क्र. F.No.४-१०/२००९(DeskMDM), दि.२७ सप्टेंबर, २०२४.
- ५) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.शापोआ-२०२४/प्र.क्र.१२७/एस.डी.३, दि.१० ऑक्टोबर, २०२४.
- ६) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र.शापोआ-२०२४/प्र.क्र.१२७/एस.डी.३, दि.२० फेब्रुवारी, २०२५.
- ७) केंद्र शासन आदेश क्र. F.No.४-१०/२००९(DeskMDM), दि.१७ मार्च, २०२४.

प्रस्तावना :

प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण योजनेतर्गत सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षासाठी केंद्र शासनाच्या प्रकल्प मंजूरी मंडळाने (PAB) वार्षिक कार्यक्रम व अंदाजपत्रक मंजूर केले आहे. सदर अंदाजपत्रकात योजनेतर्गत राज्यातील ७,५२७ स्वयंपाकगृह बांधकामासाठी केंद्र हिस्स्याचा रु.२२५६५.४७ लक्ष व त्यास समरूप राज्य हिस्स्याचा रु.१५०४३.६४ असा एकूण रु.३७६०९.११ लक्ष इतका अनावर्ती निधी दि.२७ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या आदेशान्वये मंजूर केलेला आहे. तसेच, राज्यातील १२,५६५ स्वयंपाकगृह दुरुस्तीसाठी केंद्र हिस्स्याचा रु.७५३.९० लक्ष व राज्य हिस्स्याचा रु.५०२.६० लक्ष असा एकूण रु.१२६५.५० लक्ष इतका निधी मंजूर केलेला आहे. सदर निधीपैकी स्वयंपाकगृह बांधकामासाठी दि.२७ सप्टेंबर, २०२४ रोजीच्या आदेशान्वये सर्वसाधारण, अनुसूचित

जाती व जमाती उपयोजनांतर्गत केंद्र हिस्स्याचा रु.१९५०० लक्ष व त्यास समरूप राज्य हिस्स्याचा रु.१३००० लक्ष असा एकूण रु.३२५०० लक्ष इतका निधी राज्य शासनास उपलब्ध करून दिला होता. सदरप्रमाणे घटकनिहाय व लेखाशिर्षनिहाय निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे. सद्यस्थितीत केंद्र शासनामार्फत स्वयंपाकगृह बांधकामासाठी केंद्र हिस्स्याचा उर्वरित रु.३०६५.४७ लक्ष इतका निधी तसेच, स्वयंपाकगृहांच्या दुरुस्तीसाठी केंद्र हिस्स्याचा रु.७५३.९० लक्ष असा एकूण रु.३८१९.३७ लक्ष इतका निधी दि.१७ मार्च, २०२५ रोजीच्या आदेशान्वये राज्य शासनास उपलब्ध करून दिला आहे. सदर निधीची विगतवारी सर्वसाधारण, अनुसूचित जाती व जमाती या घटकांतर्गत केली आहे. उपरोक्त केंद्र हिस्स्याच्या निधीपैकी अनुसूचित जमाती उपयोजनांतर्गत स्वयंपाकगृह बांधकामासाठी रु.४४१.७३ लक्ष व स्वयंपाकगृह दुरुस्तीसाठी रु.१०८.६४ असा एकूण रु.५५०.३७ लक्ष इतका आहे. प्रस्तुत योजनेकरीता केंद्र व राज्य हिस्स्याच्या खर्चाचे प्रमाण ६०::४० असे आहे. त्यानुषंगाने अनुसूचित जमाती उपयोजनांतर्गत केंद्र हिस्स्याचा स्वयंपाकगृह बांधकामे व दुरुस्तीसाठी रु.५५०.३७ लक्ष व त्यास समरूप राज्य हिस्स्याचा रु.३६६.९१ लक्ष असा एकूण रु.९१७.२८ लक्ष इतका निधी वितरणाची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण योजनेसाठी अनुसूचित जमाती उपयोजनांतर्गत स्वयंपाकगृह बांधकामे व दुरुस्तीसाठी सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षाच्या सुधारित अर्थसंकल्पिय तरतूदीमधून केंद्र व राज्य हिस्सा मिळून रु.९१७.२८ लक्ष (रुपये नऊ कोटी सतरा लक्ष अठ्ठावीस हजार फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

(रु.लक्ष)

अ.क्र.	लेखाशिर्ष	सन २०२४-२५ मधील सुधारित अर्थसंकल्पिय तरतूद	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत असलेला निधी		
			स्वयंपाकगृह बांधकामे	स्वयंपाकगृह दुरुस्ती	एकूण
१.	मागणी क्र. टी - ५ २२०२ - सर्वसाधारण शिक्षण, ०१ - प्राथमिक शिक्षण, ७९६ - जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (०८) प्रधान मंत्री पोषण शक्ती निर्माण (पीएम-पोषण) (केंद्र हिस्सा ६० टक्के)	रु.१२४८५.०९	रु.४४१.७३	रु.१०८.६४	रु.५५०.३७

	(कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२२०२।५३२)				
२.	मागणी क्र. टी - ५ २२०२ - सर्वसाधारण शिक्षण, ०१ - प्राथमिक शिक्षण, ७९६ - जनजाती क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (०९) प्रधान मंत्री पोषण शक्ती निर्माण (पीएम-पोषण) (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (कार्यक्रम) ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) (२२०२।५४१)	रु.११२०७.२१	रु.२९४.४८	रु.७२.४३	रु.३६६.९१
एकूण		रु.२३६९२.३०	रु.७३६.२१	रु.१८१.०७	रु.९१७.२८

२. सदरचा शासन निर्णय आदिवासी विकास विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.०२/कार्यासन-६, दि.१७ जानेवारी, २०२५ अन्वये तसेच, वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक दि.०८ जानेवारी, २०२५, दि.१२ फेब्रुवारी, २०२५ व दि.१७ मार्च, २०२५ अन्वये दिलेल्या निर्देशानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

३. केंद्र शासनाने दि.१७ मार्च, २०२५ रोजीच्या आदेशान्वये उपलब्ध करून दिलेला केंद्र हिस्साचा निधी राज्य शासनाच्या एकत्रित निधीमध्ये जमा झाल्याचे अभिप्राय वित्त विभागाच्या अर्थोपाय शाखेने दि.१८ मार्च, २०२५ रोजीच्या ई-मेलव्दारे दिले आहेत. तसेच, सदर निधी खर्च करताना केंद्र शासनाच्या दि.१७ मार्च, २०२५ रोजीच्या निधी वितरण आदेशामध्ये नमूद केलेल्या अटी व शर्तीचे तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

४. प्रस्तुत निधीच्या उपयोजनाकरीता आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी तसेच, राज्य समन्वय अधिकारी, प्रधानमंत्री पोषण शक्ती निर्माण योजना, स्वतंत्र कक्ष, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

५. सदर निधी केंद्र व राज्य शासनने वेळोवेळी दिलेले निर्देश/आदेश/शासन निर्णय/ परिपत्रक/ सूचना यांना अनुसरून विहित कालावधीत खर्च करण्याची दक्षता शिक्षण संचालक (प्राथ.) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी घेण्यात यावी. तसेच, सदर निधी खर्च केल्यानंतर याबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.

६. प्रस्तुत शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०३२५१५२५३४५२२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रमोद पाटील)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. मंत्री, शालेय शिक्षण, यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई
- ४) सर्व मा. मंत्री/ मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
- ६) सर्व मा. संसद सदस्य/ विधानसभा सदस्य/विधानपरिषद सदस्य
- ७) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- ८) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १०) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ११) शिक्षण संचालक (माध्य. व उच्च माध्य.), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १२) शिक्षण संचालक (योजना), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १३) शिक्षण संचालक (प्राथ.), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १४) शिक्षणाधिकारी (प्राथ.), जिल्हा परिषद (सर्व)
- १५) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- १६) जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे
- १७) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग (अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
- १८) वित्त विभाग (व्यय-५), मंत्रालय, मुंबई
- १९) नियोजन विभाग, कार्यासन १४७१, मंत्रालय, मुंबई
- २०) निवड नस्ती - एस.डी. ३